

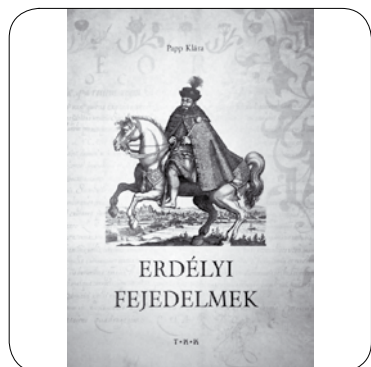
Könyvtermés – helyi értékek

Időről időre Debrecenben élő vagy a városhoz kötődő szerzők kiemelkedő könyveit ajánljuk az olvasók figyelmébe. Ezúttal négy kötetet válogattunk ki a termésből.

Transsylvania hőskora

Az Erdélyi fejedelemség világába kalauzolja az olvasót Papp Klára debreceni történész kötet. A képekkel gazdagon illusztrált könyv hűs erdélyi fejedelem életét és uralkodását követi végig az állam 16. századi születésétől a 18. század közepéig, amikor a terület már a Habsburg Birodalom részévé vált. A témában széleskörű jártasságú szerző a történelmi áttekintés során nem hagy ki olyan érdekes részleteket sem, mint például az Apafi Mihály órák iránti szenvedélyt tükröző utazóóra-különlegesség képi ábrázolása vagy II. Rákóczi Ferenc saját maga faragta díszes székének a bemutatása. A részletekre kitérő alaposág jellemzi a fejedelmi fegyverek, ékszerek, ruhák és páncélok bemutatását is, mely korhű képet ad a kötet olvasói számára. A korabeli értékeket közvetítik a díszes címerek, a fejedelmeket ábrázoló képek alatt elhelyezett saját kezű aláírások, eredeti levelek, oklevelek és címerek képei is. A Báthory Istvántól II. Rákóczi Ferencig terjedő áttekintés egy történelmi korszak ismertetésén túl egyéniségeket is bemutat saját környezetükben. Megismerhetünk szülőházakat, sírhelyeket, a fejedelmek uralkodásához köthető templomokat, várakat, palotákat, melyek történetükkel csalogatják az olvasót. Így az Erdélyi Fejedelmek című könyv a szakmában érdekelteken kívül a történelmi utazások kedvelőinek is segíthet egy izgalmas túra megtervezésében.

(batta)

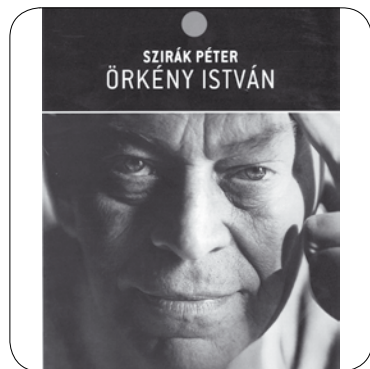

A groteszk királya

Ismert és elismert író. Olvassák és idézik. (Nem csupán feledhetetlen és műfajteremtő egyperceseit.) Könyvei időnként újra és újra megjelennek, darabjait szívesen műsorra tűzik a hazai és a külföldi színházak. (Nem olyan régen Debrecenben is nevezhetünk és borzonghattunk az örökbecsű Tóték őrnagyának színjátékán. A Csokonai Színházban történetesen Trill Zsolt remekelt, de a Latinovits-féle, filmre álmódott, digitális változatot is hazavihetjük ma már a polcunkra.)

Mi a titka ennek az írónak? Ahogy a róla született, a könyvhét idején megjelent kötet fülszövegében is olvashatjuk a kérdésfelvetést: hogyan keveredett ez a középosztálybeli úrifú művészeti pályára, és hogyan vált az egykori Márai-rajongóból és „az ötvenes évek humorát vesztett sematikus írójából a magyar groteszk és abszurd koronázatlan királya?”

Akit mindenki ismer vagy ismerni vél, azt a legnehezebb a maga valójában bemutatni. Túl sokat tudunk Örkény Istvánról, és túl keveset. A tehetséges és jó tollú irodalomtörténészre, a Debreceni Egyetem oktatójára és az Alföld folyóirat szerkesztőjére, Szirák Péterre éppen ezért rótt különösen nagy felelősséget e példaértékű vállalkozás. Idézetekkel és lábjegyzetekkel bőségesen ellátott, klasszikus

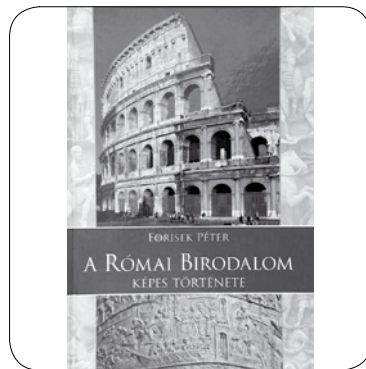

monográfiája – mely a Palatinus Kiadó gondozásában jelent meg – élvezetes olvasmány. Mint a jó házigazda a vendéget, úgy kalauzolja az olvasót Örkény életének és műveinek világába. Jó szívvel ajánlhatjuk Szirák művét nem csupán a szakmai közönségnek, de akár a középiskolás fokon tanulóknak - s oktatóknak is.

(szem)

Caesarok birodalma

A történelem szakon végzett hallgatók közül valószínűleg sokan irigykedve veszik kezükbe Foris Péter A Római Birodalom képes története című könyvét, azzal a felkiáltással: bárcsak a mi időnkben is létezett volna ez a könyv! Kitűnő segítség lehet a vizsgákra való felkészülésben, s az is hasznosan forgathatja, aki egyszerűen csak érdeklődik az ókori birodalmak története iránt. A képes történet szerzője Itália földrajzi meghatározásával kezdi a fejezetek sorát, majd a birodalom történetét a kezdetétől festi az olvasó elé, az oldalakon szemléltetésként alkalmazott képekkel. A képes történet lapozgatása közben – az Imperium Romanum térképeken való bemutatása mellett – korabeli viseleteket és a korszakra jellemző pénzürméket találhatunk. A kötet a közismert mítoszok, mondák világával is

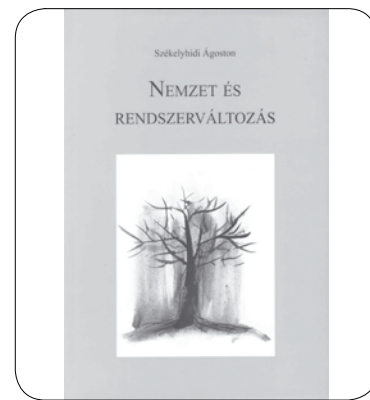

megismerteti az olvasót, elkalauzolja a Római Királyság idejébe. A következő fejezet a Római Köztársaság korát mutatja be a hadsereg, a társadalom, a pun háborúk és Julius Caesar korának áttekintésével. Ezt követi a Római Császárság története a birodalom fénykorától egészen a birodalom válságos napjaiig. A Dominatus rendszerének bemutatása során a történész ismerteti a kereszténység kialakulását, majd a birodalom felbomlását is. A képes történet végén – a históriát elemző könyvekhez híven – időrendi táblázat foglalja össze a Római Birodalom történetét. A kötet, a jól megválogatott képeknek és az érdekes adalékinformációknak köszönhetően, nemcsak a történelmet tanulóknak, hanem az ókori Róma iránt hobbiból érdeklődők polcáról sem hiányozhat.

B. Á.

Európa mércéje

„Jöhet idő, hogy emlékezni bátrabb lesz, mint tervezni” – írja Nemzet és rendszerváltozás című esszéjében Székelyhidi Ágoston. Okkal, hisz a szabadság előszobájába többször is bepillanthattunk: 1956-ban, majd 1989-ben. Emlékszünk még, a páneurópai piknik szűkös kapuján hogyan menekültek a kelet-

németek, itthon főutat – és főként nagykapukat – keresünk a nemzeti önszervezésben.

Debreceni diákként 1956-ban a szerző maga is tagja volt a Forradalmi Bizottmánynak, s a győri vezetőségbe is választották. Majd jött a büntetés és később az amnesztia; a népi írók szekértáborából hívta berkeibe az MDF, s most a Nemzeti Fórum. Könyvében úgy tartja, „nagybajt” következik, de az ünnepi lakoma reménye nélkül; a kormányok mulasztásának szegénység lesz a hozadéka. Máig nem mondhatjuk: akié a föld, azé az ország, de a felelősségét a múltra hárítjuk.

Lakitelek, nemzeteszmé és vajdó nyugtalanlás: sajátos spektrumig nyúlik Európa mércéje. A könyvből megtudjuk, milyen is „Sztálin leckéje”, és azt is, miért nincsenek nálunk harmadik utasok. Aki szelet vet, vihart arat: az elit ad majd a múltrol számot, a sorok közt a magunk igazát is megtaláljuk. Az író is tudja, olykor nagy ára van a kis sikereknek fontos a közös munka, az önállósodás. Védjegy jobb időkre a vezetők felelőssége és a nemzeti önérték, válaszul a külső-belső kétségre, sikertelenségre. Székelyhidi Ágoston könyve eszméletörténeti keretben vizsgál művelődést és politikát, sajátos világvélelme rajzolva az élménytartományt.

(kele)